MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE

Materiál na rokovanie pre
Mestské zastupiteľstvo v Žiline

Číslo materiálu: _____**/2021**

K bodu programu

Obstaranie dokumentu Miestny územný systém ekologickej stability pre mesto Žilina

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa

Materiál prerokovaný:

KŽP, KÚPaV

Predkladajú:
Mgr. Peter Cibulka, poslanec MZ
Mgr. Iveta Martinková, poslankyňa MZ
Mgr. Miriam Šuteková, poslankyňa MZ
Mgr. Zuzana Balogová, poslankyňa MZ
Mgr. Ing. Peter Ničík, poslanec MZ
Ing. František Talapka, poslanec MZ
Ondrej Šoška, poslanec MZ
Ing. Ľubomír Bechný, poslanec MZ
MUDr. Igor Habánik, poslanec MZ

Zodpovedný za vypracovanie:
Mgr. Peter Cibulka poslanec MZ

Žilina, 29. jún 2021

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č.__/2021

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

I. *poveruje prednostu MÚ v Žiline*

1. začať proces obstarania dokumentu Miestny územný systém ekologickej stability pre mesto Žilina

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Aktuálna územnoplánovacia dokumentácia vychádza z dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability spracovaného pre Mesto Žilina v roku 1995. (Návrh MÚSES, spracovateľ EKOPOL Bratislava, marec 1995). V roku 1999 bol rovnakým spracovateľom vypracovaný Koncept MÚSES mesta Žilina. Za ostatných 26 resp. 22 rokov pritom došlo k zmene územno-priestorových vzťahov, intenzifikácii automobilovém dopravy a ku zvýšenému tlaku na životné prostredie Žiliny. Do popredia vystúpila požiadavka efektívne reagovať na klimatickú krízu a brať v úvahu aj ekologickú a priestorovú kvalitu územia. Neaktuálnosť územného plánu v tomto ohľade vnáša rozpor medzi jeho koncepciu a požadovanú regulačnú funkciu. Možnosti aktualizácie územného plánu sú však obmedzené jeho Zadaním, ktoré je datované do roku 1997. Mesto ako orgán územného plánovania by preto malo čo najrýchlejšie aktualizovať dokument miestneho územného systému ekologickej stability. Riešením je začať dlhodobý proces prípravy nového územného plánu, ktorý zahŕňa vypracovanie zadávacích dokumentov, územnoplánovacích podkladov, vrátane MÚSES, (v ďalšom slede Krajinnoekologického plánu, Generelu zelene, Generelu dopravy) pre novú územnoplánovaciu dokumentáciu. Koncepcia ochrany zelene v meste Žilina nie je spracovaná, riešenie územnoplánovacích procesov cez Zmeny a doplnky bez aktualizácie územnoplánovacích podkladov spôsobilo nekoncepčnú urbanizáciu s konfliktnými situáciami v doprave, s upozaďovaním významu zelenej infraštruktúry mesta a viedlo k plošnému úbytku zelených plôch v meste.

Dokument miestneho územného systému ekologickej stability (ďalej len MÚSES) je určený na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života na miestnej úrovni, v tomto prípade mesta Žilina. MÚSES má z funkčného hľadiska dôležité postavenie aj vo vzťahu k regionálnym vzťahom, miestne biocentrá a biokoridory dopĺňajú sieť regionálnych biocentier a sú súčasťou biokoridorov vyššieho významu. MÚSES obstaráva a schvaľuje mesto. Spracovanie dokumentov územného systému ekologickej stability sa vykonáva v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Dokument MÚSES je záväzným ekologickým regulatívom pre územnoplánovacie činnosti v meste a takisto tvorí podklad pre rozhodovaciu činnosť orgánov verejnej správy. Obsah MÚSES ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z. z. (príloha č. 24 k tejto vyhláške).

V súčasnosti je v pripomienkovacom konaní schvaľovanie dokumentu Regionálneho územného systému ekologickej stability pre okres Žilina, takže proces tvorby nového MÚSES pre mesto Žilina môže čerpať a plynule nadviazať už na nový RÚSES.

Zdroje financovania dokumentu MÚSES

Samotný MÚSES možno financovať z fondu náhradnej výsadby podľa zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý má s alokovanými prostriedkami k dispozícii Mesto Žilina. Náhradná výsadba sa ukladá z dôvodu náhrady výrubom drevín vzniknutej ekologickej ujmy. Zákon o ochrane prírody ustanovil povinnosť jej uloženia žiadateľovi o výrub dreviny. Orgán ochrany prírody ukladá žiadateľovi v súhlase na výrub dreviny povinnosť, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na vopred určenom mieste, a to na svoje náklady. Ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Orgán ochrany prírody uloží povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbal dreviny bez súhlasu, a to do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Finančná náhrada je príjmom obce, na území ktorej sa výrub uskutočňuje; obec je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených s:

- vypracovaním dokumentu starostlivosti o dreviny,
- **vypracovaním dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,**
- výsadbou najmä geograficky pôvodných a tradičných druhov drevín a starostlivosťou o dreviny rastúce na jej území,
- realizáciou opatrení súvisiacich s vytváraním prvkov miestneho územného systému ekologickej stability podľa schváleného dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
- budovaním prvkov zelenej infraštruktúry, ako sú zelené parky, zelené strechy alebo ekodukty.

Odhad finančných nákladov a predpokladaná doba potrebná na vypracovanie MÚSES pre mesto Žilina

Z dôvodu, že neexistuje exaktná metodika na určenie ceny za vypracovanie dokumentu MÚSES, ceny už vypracovaných dokumentov pre iné mestá nie sú plne prenositeľné a najmä výsledná cena diela tohto charakteru závisí najmä od rozsahu a kvality požiadaviek zadávateľa, dá sa vopred stanoviť len predpokladaný interval sumy finančných nákladov na vypracovanie dokumentu MÚSES pre mesto Žilina. Cena sa bude pravdepodobne pohybovať v rozmedzí od 70 000 do 100 000 eur a časová lehota potrebná na vypracovanie bude minimálne 1,5 roka, samozrejme závisí aj od skúseností a odborného a personálneho zázemia spracovateľa. Rozhodujúce budú požiadavky na kvalitu spracovania, technické podmienky, charakter výstupov, ich kompatibilitu, digitálne prevedenie, dostačujúcu mierku a pod.) Verejné obstarávanie môže prebiehať prostredníctvom verejnej súťaže. Proces verejného obstarávania sa bude odvíjať od výšky predpokladanej hodnoty zákazky (či pôjde o podlimitnú zákazku alebo zákazku s nízkou hodnotou) v rámci vykonaného prieskumu trhu.

Vzťah k územnoplánovacej dokumentácii

Územný plán je základný zákon na reguláciu procesov, ktoré sa dejú v meste. Má predstavovať návod na vytváranie kvalitného životného prostredia. Od schválenia územného plánu sídelného útvaru Žilina (25. 7. 2012) neboli jeho územnoplánovacie podklady aktualizované. V predchádzajúcom období bol časový interval začatia spracovávania nového územného plánu 19 rokov (ÚPN-SÚ Žilina z r. 1978 až ÚHZ 1997). K dnešnému dátumu uplynulo 24 rokov od predchádzajúceho spracovania Zadania k aktuálnemu ÚPN, čo je úctyhodný vek pre dokument, z ktorého vychádza územný plán sídla veľkosti a významu Žiliny. Dokument Územné a hospodárske zásady pre vypracovanie územného plánu sídelného útvaru Žilina (ÚHZ) zo dňa

11.9.1997 zastaral, je ukotvený v odlišných spoločenských podmienkach, počítal s iným demografickým vývojom a najmä bol koncipovaný s predpokladaným horizontom platnosti do roku 2015. Rovnako vychádza z inej legislatívy, čo sa týka verejnej zelene a ochrany biodiverzity čerpá z 25 rokov starého MÚSES (Návrh MÚSES, 1995). Podľa samotného dokumentu ÚHZ pre mesto Žilina z roku 1997 mal byť tento v priebehu ďalších aktualizácií spresňovaný, čo sa však nedialo.
Prax ukázala, že zmeny ÚPN-M sa riešia cez podnety zo strany zainteresovaných strán (investori, inštitúcie, štátne orgány, občania) teda spontánne stavebné zámery subjektov a aktualizácie smernej časti alebo územnoplánovacích regulatívov prostredníctvom Zmien a doplnkov ÚPN. Zmeny a doplnky ÚPN-M v tomto ponímaní však dostatočne neriešia širšie väzby v území (napr. dopravné, ekologické atď.) a neriešia synergický negatívny vplyv všetkých schválených zmien a doplnkov na životné prostredie. Za ostatných 8 rokov bolo už 7 schválených Zmien a doplnkov ÚPN-M Žilina, ale všetky vychádzajú z neaktualizovaných územnoplánovacích podkladov (UPN-M-Žilina-ZaD-č.7 (6b), 2. 6. 2020, UPN-M-Žilina-ZaD-č.6a, 11. 3. 2019, ÚPN-M Žilina – Zmeny a Doplnky č.5, 11. 5. 2018, Územný plán mesta Žilina – Zmena a doplnok č.4, 13. 7. 2016, Územný plán mesta Žilina – Zmena a doplnok č.2 a 3, 20. 7. 2015, Územný plán mesta Žilina – zmeny a doplnky č.1, 25. 7. 2013).
Z týchto dôvodov je dôležité prehodnotiť ekologickú a priestorovú kvalitu územnoplánovacej dokumentácie, formulovať aj nové rozvojové zámery verejnej zelene a na základe poznania stavu aktuálnych prírodných podmienok vypracovať nový dokument miestneho územného systému ekologickém stability, ktorý bude klásť dôraz na ochranu bioty, podporu biodiverzity a na zdravý funkčno-priestorový systém zelene v Žiline.

Materiál bol prerokovaný komisiami:

Stanovisko komisie územného plánovania a výstavby:
Uznesenie č. 81 /2021
Komisia **odporúča** Mestskému zastupiteľstvu v Žiline na jeho najbližšom zasadaní
I I. poveriť prednostu MÚ v Žiline

bezodkladne začať proces obstarania dokumentu Miestny územný systém ekologickej stability pre mesto Žilina
s požiadavkou, aby predkladateľ do prerokovania materiálu v Mestskom zastupiteľstve v Žiline dňa 29.6.2021 doplnil do materiálu potrebné údaje :
- predpokladaná cena dokumentu
- predpokladaný termín vypracovania dokumentu
- spôsob obstarania dokumentu

Zároveň sa komisia uzniesla na tom, že tvorbu takéhoto dokumentu je potrebné koordinovať s Útvarom hlavného architekta mesta Žilina a dokument musí byť vypracovaný v súlade s vypracovanými alebo pripravovanými mestskými a regionálnymi strategickými dokumentami.

Stanovisko komisie životného prostredia:
Uznesenie č. 21/2021
Komisia životného prostredia **odporúča** Mestskému zastupiteľstvu v Žiline na jeho najbližšom zasadnutí
I. *poveriť prednostu MÚ v Žiline*
1. bezodkladne začať proces obstarania dokumentu Miestny územný systém ekologickej stability pre mesto Žilina.

Uznesenie bude mať vplyv na rozpočet, cca v rozmedzí od 70 000 do 100 000 eur, budú sa čerpať účelovo viazané prostriedky z Fondu náhradnej výsadby.